

Kauza starej žilinskej fary, ktorú koncom júla zbúrali, má policajnú dohru

Kauza starej žilinskej fary, ktorú koncom júla zbúrali bagre, má policajnú dohru. Na svete je už aj verdikt okresného prokurátora. Hoci ten konštatuje porušenie zákona zo strany mesta, samospráva svoje rozhodnutie meniť nemusí. Tému sleduje Vanda Tuchyňová.

Slovenská pamiatková inšpekcia sa pustila do právnych ťahaníc po verdikte ministerstva kultúry. To definitívne rozhodlo, že stará žilinská fara je národnou kultúrnou pamiatkou. Rozhodnutie však prišlo v čase, keď múry budovy už nestáli. Slovenská pamiatková inšpekcia vzápätí podala dve trestné oznámenia.

Iveta Kodoňová, riaditeľka Slovenskej pamiatkovej inšpekcie: „Na vlastníka objektu, na rímskokatolícku cirkev, ktoré podľa nášho názoru porušil zákon tým, že s objektom nenakladal ako s kultúrnou pamiatkou a druhé trestné oznámenie sme dali na neznámeho páchatela za zničenie archeologického náleziska bez možnosti výskumu.“

Trestné oznámenia má v rukách polícia a rieši ich. Ďalším podaním sa zaoberal okresný prokurátor. Pamiatková inšpekcia kritizuje mesto za to, že vydali stavebné povolenie na rekonštrukciu fary bez toho, aby sa vecou obrátili na pamiatkárov. Stavebný úrad si vtedy vystačil so starým vyjadrením krajského pamiatkového úradu z apríla tohto roka. Prokurátor potvrdil, že takto porušil právne predpisy.

Ladislav Ľorko, okresný prokurátor: „Toto stanovisko bolo nedostatočné z hľadiska zmeny, ku ktorej došlo vo vzťahu k podanému návrhu na začatie konania.“

Napriek tomu ale mesto svoje rozhodnutie revidovať nemusí. Podobný postup nesmie v budúcnosti ale opa-

kovať. Pamiatková inšpekcia s verdiktom prokurátora nesúhlasí a opakuje podanie na krajskej prokuratúre.

Alex Tahy, Slovenská pamiatková inšpekcia: „Stavebný úrad podľa nášho jednoznačného stanoviska nemal v žiadnom prípade vydať stavebné povolenie.“

Pamiatkári tvrdia, že žilinský prípad je precedensom. Podľa riaditeľky Ivety Kodoňovej od roku 1987, teda z čias novodobého pamiatkového zákona, takýto prípad na Slovensku nemali.

Iveta Kodoňová, riaditeľka Slovenskej pamiatkovej inšpekcie: „Že by vlastník sa takýmto spôsobom postavil k tomu aktu vyhlásenia, že by nepočkal ani do konca toho procesu. Minimálne od toho roku 87 takýto prípad nebol.“

Ivan Harman poprel vyjadrenia Ivety Kodoňovej.

Ivan Harman, primátor Žiliny: „Ja si nemyslím že hovorí pravdu.“

V reakcii

Alex Tahy, Slovenská pamiatková inšpekcia: „Ak primátor Žiliny vie o prípadoch obdobných ako stal v Žiline, tak nech ich zverejní. Pamiatková inšpekcia, ani nikto z kolegov nemáme vedomosť, že by sa stal obdobný prípad zbúrania nehnuteľnosti, o ktorej prebieha vyhlásovacie konanie za kultúrnu pamiatku.“

Okolo kauzy žilinskej fary sa objavujú viaceré špekulácie. Mnohí sa pýtajú, prečo sa pamiatkári začali o objekt zaujímať až v čase, keď jej vlastníci, rímskokatolícka cirkev, budovu speňažila a predala súkromnému investorovi. Pamiatkári akékoľvek nečisté úmysly rázne odmietli. Podľa nich záujem prišiel v čase, keď budovu začali ohrozovať nové investičné záujmy. Rádio **Regina 20.9.2008**

Veria v anjelov strážnych

Viac než polovica Američanov verí, že nad nimi drží ochrannú ruku anjel strážny.

Každý piaty dokonca tvrdí, že k nemu prehovára Boh. Vyplýva to z prieskumu Baylorovej univerzity v Texase. Prieskum, na ktorom sa zúčastnilo 1 650 Američanov, obsahoval otázky týkajúce sa vzťahu k náboženstvu a náboženských zvykov.

Plus jeden deň, 22.9.2008

Vatikán očisťuje Pia XII.

Nový výskum údajne vyvracia obviňovania, že pápež Pius XII. urobil príliš málo na to, aby zachránil židov pred holokaustom.

RÍM, BRATISLAVA. Päťdesiat rokov po smrti čaká najkontroverzejší pápež minulého storočia stále na svoje svätorečenie. Vatikán sa s ním neponáhľal aj preto, že Pia XII. mnohí obviňovali z toho, že počas druhej svetovej vojny nevystúpil otvorene proti Hitlerovi a nezabránil tak tragédii, ktorou bol holokaust pre milióny židov.

Tri týždne pred 50. výročím úmrtia pápeža, ktorý na svätý stolec zasadol v marci 1939, jeho nástupca Benedikt XVI. oznámil, že kritici mu krivdia.

„Nevynechal jedinou príležitosť, kedykoľvek to bolo možné, aby pomohol židom cez inštrukcie jednotlivcom či katolíckym organizáciám,“ citovala Benedikta XVI. agentúra ANSA.

Pius XII. (na snímke wikipedia.org) musel podľa súčasného pápeža pracovať „tajne a potichu“, aby zachránil čo najväčší počet židov. Pripomenul stretnutie Pia s osemdesiatimi židmi, ktorí prežili koncentračné tábory v novembri 1945. „Osobne sa mu poďakovali za jeho veľkodušnosť,“ citovala pápeža ANSA.

Benedikt XVI. sa poďakoval nadácii Pave The Way, zloženej z katolíkov a židov, za odhalenie dôkazov v prospech Pia XII. Štúdiu publikujú čoskoro aj pre verejnosť. Viaceré židovské asociácie tvrdia, že ak by Pius XII. zaujal tvrdé stanovisko k Hitlerovi, vojna sa mohla uberať iným smerom.

SME, 20.9.2008

Eutanázia v Čechách nebude

PRAHA. Uzákonenie eutanázie v Čechách sa zatiaľ odkladá. Návrh zákona z dielne senátorky Václavy Domšovej nezískal podporu hornej snemovne.

Problémom je, že nový zákon by síce legalizoval vedomé usmrtenie, avšak sa nezaobera hrozbou jeho zneužitia. **SME, 20.9.2008**

Vatikán sa zmieril s Darwinom

Evolučná teória je zlučiteľná s bibliou. S blížiacim sa 150. výročím publikácie Darwinovho diela o pôvode druhov, sa na tom tento týždeň zhodli teológovia, vedci a filozofi v Ríme.

Stvoril Boh Zem za šesť dní alebo celá Zem a život na nej je len dielom akejsi náhody, tak táto dilema už nemusí nikoho trápiť.

prof. Július Krempaský, vysokoškolský pedagóg: „Zistilo sa, že ono je to navzájom kompatibilné.“

A hoci katolícka cirkev uznala evolúciu ako fakt, má k nej stále vážne pripomienky.

prof. Krempaský: „Že ona sa nemohla odohrávať náhodne, ale muse-la byť koordinovaná.“

A veda už dokonca aj zistila páky potrebné na túto koordináciu.

prof. Krempaský: „Takí tí progresívnejší teológovia si to dneska všetko predstavujú tak, že Boh bez toho, aby musel narušiť svoje principiálne zákony, ktoré tejto hmote dal, môže využiť práve tieto páčky, tieto drobné podnety na to, aby ten vývoj nasmeroval tam, kam chce.“

Vatikán čoraz častejšie zdôrazňuje, že text biblie o stvorení sveta nemožno vykladať doslovne.

prof. Krempaský: „Biblia len konštatuje, že stalo sa to alebo ono ako keby naraz, ale veda skúma jak sa to naozaj udialo a potom prichádza k záveru, že to nebolo naraz, okamžite, ale to vyžadovalo istý čas.“

Kým na starom kontinente sa prívrženci jednej a druhej teórie pomaly zblížujú, na niektorých amerických školách stále platí zákaz vyučovania Darwinovej evolučnej teórie, ktorú označujú za scestnú. **Jana Žitňanská**

TV Markíza, 21.9.2008

Drevený kostolík v Hervartove

Rímskokatolícky drevený kostolík v Hervartove v Bardejovskom okrese, ktorý bol v júli zapísaný do zoznamu UNESCO, navštevujú hlavne cudzinci.

Preferujú ho aj snúbenecké páry na uzavretie manželstva. Kostolík je unikátny tým, že na jeho stavbu nebol použitý jediný železný klinec, postavili ho okolo roku 1500. **Šport, 23.9.2008**

Evolúcia je v súlade s Bibliou

Katolícka cirkev sa však Darwinovi neospravedlní Vatikán - Katolícka cirkev vyhlásila, že evolučná teória o pôvode druhov je zlučiteľná s Bibliou. Vatikán však neplánuje posmrtné ospravedlnenie Charlesovi Darwinovi za chladné prijatie, ktorým pred 150 rokmi na jeho teóriu reagovala.

Kresťanské cirkvi boli voči Darwinovi dlho nepriateľské, lebo jeho teória bola v konflikte s biblickým výkladom stvorenia. Mnohí kresťania, hlavne konzervatívni protestanti v USA, stále zastávajú názor, že Boh stvoril

svet za šesť dní - tak, ako sa píše v Biblii. No arcibiskup Gianfranco Ravasi, vatikánsky minister kultúry, odmietol úvahy o ospravedlnení sa britskému bádateľovi. Vyhlásil, že katolícka cirkev Darwinove teórie nikdy neodsúdila a jeho knihy nezakázala. Katolícka cirkev biblický opis stvorenia sveta nechápe doslovne, ale len symbolicky.

Evolúciu prijíma ako vedeckú teóriu a nevidí dôvod, prečo by Boh nemohol pri vytváraní človeka využiť tento proces.

Nový čas, 20.9.2008

Interrupcie stále nie sú doriešené

Boj o interrupcie pokračuje. Parlament tento týždeň neschválil návrh na ich zrušenie. Žiadal to nezávislý poslanec Peter Gabura. Jeho návrh podporilo iba 36 poslancov, najmä z radov kresťanských demokratov. Ide pritom už o tretí pokus novelizovať interrupčný zákon.

Ženy môžu podstúpiť interrupciu do 12. týždňa tehotenstva. Ústavný súd v decembri minulého roka zrušil vyhlášku, ktorá ju umožňovala až do 24. týždňa, ak je plod geneticky porušený a zaviazal poslancov prijať novelu interrupčného zákona. To sa však nepodarilo ani 10 mesiacov po rozhodnutí ústavného súdu. Podľa poslanca Gaburu interrupčný zákon každoročne umožňuje zabíjať tisícky nenarodených detí.

Peter Gabura (nezávislý), poslanec NR SR: „Zabíjať svoje nenarodené deti je zločin.“

Podporiť návrh prišli aj asi 20 ľudí, ktorí sa pred parlamentom modlili za ochranu života. Aktivistka za práve nenarodených detí si myslí, interrupčný zákon porušuje právo na život.

Jana Tutková, Európske Centrum pre Bioetickú Reformu: „Zakladá nerovnosť nenarodených pred zákonom.“

Odborníčka zo Spoločnosti pre plánované rodičovstvo nesúhlasí.

Súčasný zákon chráni dostatočne práva dieťaťa aj matky.

Ol'ga Pietruchová, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo: „Je to vlastne jediný možný spôsob spoločenského kompromisu.“

Názory žien, ktorých sa zákon týka najviac, sa rôznia.

Bratislavčania: „Každá žena sa môže slobodne vyjadriť a musí sa rozhodnúť sama.“

Bratislavčania: „Jednoznačne si myslím, že je to každého právo to rozhodnúť.“

Bratislavčania: „Ja si myslím, že človek je človekom od počatie a nie od narodenia.“

Ministerstvo zdravotníctva pripravilo vlastnú novelu zákona, ktorá umožňuje interrupcie pri geneticky porušenom plode do 24. týždňa tehotenstva.

Adam Hochel, sekcia zdravia, ministerstvo zdravotníctva: „Ministerstvo zdravotníctva pripravilo novelu zákona o umelom prerušení tehotenstva a je pripravené na rokovani vlády.“

Kedy sa zákon bude schvaľovať, však ministerstvo nevie. Ročne sa na Slovensku vykoná takmer 12 tisíc umelých prerušení tehotenstva. Asi 16 percent z nich zo zdravotných dôvodov. Zákaz interrupcií by však podľa odborníkov viedol k zvýšeniu počtu nelegálnych zákrokov.

Tomáš Grečko
TV TA3, 21.9.2008

Namiesto výhodnej kúpy, obyčajný prenájom - výsledok snahy ružomerskej radnice predať dom a pozemok v centre mesta

Namiesto výhodnej kúpy, obyčajný prenájom. Tak sa skončila snaha ružomerskej radnice predať dom a pozemok v centre mesta za približne polovicu jeho odhadovanej ceny. Ružomerský katolícky kruh totiž za dom nezaplatil. Kúpa, ktorú časť mestských poslancov považuje za lacný výpredaj majetku mesta, sa zmenila len na podnájom. Pokračuje Milan Velecký.

Ešte v júni poslanci zastupiteľstva súhlasili s predajom nehnuteľnosti v centre mesta Ružomerskému katolíckemu kruhu. Za 4 milióny korún, čo je asi 133 000 eúr, mali získať budovu s rozlohou takmer 900 m² a s pozemkom 500 m². Člen občianskeho združenia Ján Bella priznáva, že za majetok mestu nezaplatili.

Ján Bella, člen OZ Ružomerského katolíckeho kruhu: „Ružomerský katolícky kruh má ďalej záujem o túto budovu, lenže dostali sme sa do určitých finančných problémov a to z toho dôvodu, že sme realizovali výstavbu kostolíka na Smrekovici. Preto sme požiadali potom mesto, aby nám dalo splátkový kalendár, aby sme mohli splatiť tú budovu.“

S tým však mestské zastupiteľstvo nesúhlasilo. Časť poslancov sa nazdáva že budova s pozemkom má najmenej dvakrát vyššiu cenu ako hovorí znalecký posudok a nepáči sa im, že kupujúci nebol schopný zaplatiť ani takúto

zvýhodnenú sumu. Nezávislý poslanec Martin Aušic to hodnotí.

Martin Aušic, nezávislý poslanec Mestského zastupiteľstva Ružomberok: „Ako jednoznačné zavádzanie mestského zastupiteľstva, pretože predseda katolíckeho kruhu sa dušoval a tvrdil, že majú zabezpečené finančné prostriedky na to, aby to kúpili, majú zabezpečené aj ďalšie na rozvoj budovy, prípadne výstavbu ďalšej budovy, čo sa ukázalo samozrejme ako nie pravda.“

Primátor mesta Michal Slašťan ale z postupu Ružomerského katolíckeho kruhu nie je sklamaný.

Michal Slašťan, primátor Ružomberka: „Nie som sklamaný. Ružomerský katolícky kruh na základe korektného rokovania požiadal o možnosť, aby jeden rok platili nájom za budovu a do 15. augusta 2009 budovu vyplatil jednorazovo.“

S takýmto predajom na druhý pokus však bude musieť opäť súhlasiť zastupiteľstvo. Ružomerský katolícky kruh ostáva v podnájme a v budove mesta prevádzkuje základnú umeleckú školu.

Ján Bella, člen OZ Ružomerského katolíckeho kruhu: „Správime všetko pre to, aby tá budova bola naša už aj z toho dôvodu, že vlastne žiaci, ktorí chodia do tejto našej umeleckej školy, tak neplatia žiadne školné.“

Rádio Regina, 22.9.2008

Vzácné kostolíky možno spoji Drevená cesta

POPRAD. Zápis ôsmich drevených kostolov do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO v júli tohto roka by mohol byť impulzom na uskutočnenie projektu Drevená cesta. Takýto návrh padol na včerajšej konferencii Slovenské drevené chrámy v zozname UNESCO, ktorá sa uskutočnila v Kežmarku.

„Nemala byť to byť len trasa so smerovými tabuľami, ale dlhodo-

bý plán, ktorý by znamenal rozvoj na celej tematickej trase. Projekt by nemal rozlišovať príslušnosť kostolov k jednotlivým náboženstvám,“ povedal Vladimír Petra z Regionálnej rozvojovej agentúry Tatry - Spiš. „Niektoré čiastkové vízie z tohto projektu už boli urobené, ale koncepcie táto tematická cesta ešte neexistuje,“ dodal.

SME, 24.9.2008

Petržalský parlament schválil 500 tisíc korún na práce spojené s osadením súsošia Krista

Koncom augusta sme vám priniesli informáciu o plánovanom osadení bronzového súsošia Krista v nadživotnej veľkosti v Petržalke. Súsošie malo byť osadené do výročia návštevy pápeža na Slovensku, ktoré sa oslavovalo 13. a 14. septembra. Socha však zatiaľ ešte stále nie je na svojom mieste.

Petržalský parlament na svojom poslednom zasadnutí schválil 500 tisíc korún na práce spojené s osadením súsošia Krista, Zjednotenie. Socha mala byť hotová už na jeseň roku 2005. Autor súsošia Stanislav Mikuš však viaceré termíny stanovené miestnou samosprávou nestíhol. Termín osadenia diela sa opäť predĺžil. Tentokrát totiž poslanci rozhodovali o vhodnom mieste, kde by mala stáť.

Natočené: Ľubomír Andrassy, hovorca Petržalky: „Poslanci mali záujem celý tento problém prerokovať v komisii, rozhodli sa zriadiť samostatnú komisiu, ktorá mala posúdiť lokalitu a ktorá mala posúdiť aj nevyhnutnosť investovania verejných zdrojov na vybudovanie podstavca, na ktorom by toto súsošie malo byť umiestnené. Táto komisia minulý týždeň informovala starostu o tom, že teda zasadli, našli vhodnú lokalitu a odporučili vedeniu úradu, aby sa v tejto lokalite táto aktivita zrealizovala a ukončila.“

Poslanecká komisia navrhla, aby súsošie umiestnili na ľavej strane kostola, na Daliborovom námestí, avšak ďalej od kostola ako sa pôvodne zamýšľalo.

Natočené: Ľubomír Andrassy, hovorca Petržalky: „V závere tohto týždňa by sa chcel starosta stretnúť s kompetentnými, aj so zástupcami poslaneckej komisie a predpokladáme, že začiatkom budúceho týždňa by sa začali všetky práce, ktoré by súviseli už s tým, ako dané územie upraviť, ako vybudovať podstavec a následne by súsošie mohlo byť a danom podstavci umiestnené.“

Súsošie plánuje mestská časť osadiť najneskôr do jedného mesiacu.

TV Bratislava, 23.9.2008

Bez vernosti niet šťastia v slovenskom manželstve

BRATISLAVA (ses) - Vernosť, deti a ochota diskutovať o problémoch sú pre Slovákov zárukou šťastného manželstva. Najmä deti a diskusiu považuje za kľúčové takmer osem z desiatich ľudí, vernosť dokonca takmer deväť z desiatich. Naopak, najmenej podstatné pre šťastné manželstvo sú podľa prieskumu sociológov rovnaké názory, manželov na politiku a rovnaký spoločenský pôvod.

Pred sedemnástimi rokmi považovali ľudia za kľúč k šťastiu

v manželstve deti, vernosť bola až na treťom mieste. Dnes si poradie vymenili. „Vo svete neistoty, keď veľa vecí zlyháva, nie je veľká dôvera v druhých ľudí, ľudia chcú mať aspoň doma istotu. Zrejme preto tá vernosť na prvom mieste,“ reagovala sociologička Zuzana Kusá.

Na treťom mieste s výrazným náskokom pred ostatnými hodnotami je ochota hovoriť o problémoch v manželstve. Podľa sociológov je to aj vďaka médiám.

„Učia ľudí hovoriť aj o citlivých témach, komunikáciu v manželstve možno vidieť aj v rôznych televíznych sitkomoch,“ dodala.

Nižší dôraz na deti ako zdroj šťastia v manželstve podľa nej súvisí s poklesom pôrodnosti. Mladí ľudia deti odkladajú na neskôr, niektorým manželstvám sa potomka nepodarí splodiť vôbec, preto deťom v manželstve pripisujú o niečo menší význam ako kedysi. Podobne poklesol aj význam harmonického sexu či dobré bytové podmienky. Rozhodujúce nie je ani rovnaké náboženské presvedčenie -kým v roku 1991 bolo ešte dôležité pre tretinu Slovákov, dnes pre necelú štvrtinu.

Zmeny nastali aj v názore na výchovu detí. Kým pred sedemnástimi rokmi rodičia vstúpili deťom najmä slušné spôsoby, dnes je to pracovitosť.

Významne sa prepadla tolerancia a ohľaduplnosť k iným ľuďom. Iba necelá polovica Slovákov ich považuje za dôležité hodnoty, ku ktorým by mala viesť rodičovská výchova.

Výsledky prieskumu však nemusia odrážať realitu. Myslí si to detská psychologička Mária Hargašová z Michaloviec. „Ľudia môžu mať skreslenú predstavu o tom, čo tie hodnoty znamenajú. Niektorí hovoria o pracovitosti, ale okolie ho pozná inak,“ upozorňuje.

Pripúšťa však, že rodičia chcú, aby boli deti v živote úspešné, a tak im vstúpajú radšej iné hodnoty ako ohľaduplnosť k druhým. „Málokto dokáže dnes oceniť to, v čom je dieťa dobré. Oveľa častejšie rodičia deti kritizujú s odôvodnením, aby nespýšneli. Stále nevieme viesť deti k zdravému sebedovetiu. K tomu, aby boli samy sebou,“ dodáva Hargašová.

Pre rodičov okrem pracovitosti vzrástol aj význam zodpovednosti, samostatnosti a sporovlivosti. Menej z nich vedie deti k náboženstvu a viere. Najmenej dôležitými hodnotami sú podľa prieskumu nesebeckosť a predstavivosť. Aj keď ich význam oproti minulosti o niečo vzrástol.

Slováci vymierajú

Hana Gallová, moderátorka: „Nielen naša súčasná vláda hrdo vyzdvihuje fakt, že slovenská ekonomika rastie už niekoľko rokov. To teoreticky znamená, že sa máme všetci z roka na rok lepšie a keď sa máme lepšie, môžeme si dovoliť plodiť a vychovávať deti, no stále sa to nedeje. Štatistiky sú desivé. Slovákom hrozí nadvláda dôchodcov a vymretie.“

Daniel Levický Archleb, redaktor TV JOJ: „Z najnovšej európskej štatistiky vyplýva, že Slovensko je už druhý raz po sebe na konci tabuľky úhrnej pôrodnosti. Slováci sú hlboko pod zápornou hodnotou. Že čo to je?“

Mgr. Branislav Bleha, PhD., demograf, pri FUK Bratislava: „Dve deti na jednu matku. Každá matka zjednodušene povedaná by mala počas svojho života splodiť dvoch potomkov, aby teda tá populácia v dlhodobom horizonte sa nedostala do tzv. Depopulácie, to znamená poklesu a v konečnom dôsledku v dlhodobom horizonte k zániku tej populácie. Zdá sa, že Slovensko už nikdy nedosiahne zápornú hodnotu 2.“

Daniel Levický Archleb, redaktor TV JOJ: „Napriek tomu, že väčšina obyvateľstva sa hlási ku kresťanstvu a teda kladie rodinu na prvé miesto.“

Mgr. Branislav Bleha, PhD., demograf, pri FUK Bratislava: „Keď si porovnáte ČR a Slovensko, ČR je snáď najateickejší štát v Európe a tá plodnosť je porovnateľná so Slovenskom. Taliansko, ktoré je katolíckou baštou má plodnosť nižšiu ako 1,5.“

Daniel Levický Archleb, redaktor TV JOJ: „Hodnotová orientácia je jedna vec a druhá vec je živiť a vychovávať dieťa či početnú rodinu.“

Mgr. Branislav Bleha, PhD., demograf, pri FUK Bratislava: „Vždycky je to súhrn týchto dvoch hlavných faktorov.“

Daniel Levický Archleb, redaktor TV JOJ: „Vláda chce zvýšiť sumu, ktorou podporí rodiny s prírastkami. To však nestačí.“

Mgr. Branislav Bleha, PhD., demograf, pri FUK Bratislava: „Treba sa orientovať aj na oblasť zosúladenia práce a rodiny, pretože práve napríklad v tých liberálnych krajinách sa zdá, že tá plodnosť je vysoká vďaka tomu, keď tá matka nestráti ten príjem, tak jednoducho to dieťa má.“

U nás je tá obava samozrejme, že z dvoch platov by sme to utiahli, z jedného nie.“

Daniel Levický Archleb, redaktor TV JOJ: „Obyvateľstvo Slovenska starne, vplyv dôchodcov bude v slovenskej spoločnosti čoraz väčší. Pán Bleha si však napriek tomu nemyslí, že je správne hovoriť o populačnej kríze.“

Mgr. Branislav Bleha, PhD., demograf, pri FUK Bratislava: „Ja by som to skôr nazval nelichotivou situáciou. Naše prognózy napriek tomu predpokladajú, že spolu s ekonomickým rastom, ktorý na Slovensku pretrváva a asi aj bude pretrvávajúť, tá plodnosť bude stúpať.“

Daniel Levický Archleb
TV JOJ, 24.9.2008

PRAVDA, 25.9.2008

Vatikán pozval na synodu rabína

RÍM. Vatikán prvýkrát pozval rabína, aby rečnil na blížiacej sa synode katolíckych biskupov, ktorá sa uskutoční od 5. do 26. októbra v Ríme. Na synode vystúpi s prejavom židovský duchovný Shear-Jashuv Cohen, hlavný rabín v izraelskej Haife. (čtk), SME, 25.9.2008

Veriacich pribudlo, horlivosti nie

Horlivý návrat k Bohu a viere vyvolaný pádom komunizmu po rokoch mierne ochladol. Počet ľudí, ktorí sa pokladajú za veriacich, narástol z 63,6 percenta v roku 1991 na súčasných 75,8. Je však menej takých, ktorí chodia do kostola viackrát za týždeň, a viac je takých, čo doň nechodia vôbec.

Pred deviatimi rokmi chodilo viac ráz za týždeň do kostola 14,4 percenta ľudí, dnes je to 8,8 percenta. Úplne sa mu vyhýba takmer 27 percent veriacich, kým v roka 1999 to bolo 23 percent. „Cirkev si váži aj takých, ktorí sa pokladajú za veriacich, ale vieru nepraktizujú. Je to pre cirkev výzva, aby išla viac medzi nich,“ konštatuje hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik. PRAVDA, 25.9.2008

Medzi 500-ročnými knihami

KLÁŠTOR POD ZNIEVOM
- Ako v knižnom kráľovstve!

Diecézna historická knižnica biskupa Štefana Moyzesa v Kláštore pod Znievom opatruje okolo 30-tisíc vzácných zväzkov. Najstaršie z konca 15. storočia.

„Knihy sem zväzame z celého banskobystrického biskupstva,“ hovorí správca knižnice Peter Rusnák. „Mechanicky a chemicky ich vyčistíme, bibliograficky opíšeme a uložíme.“

Ktokoľvek si ich môže u nás prelistovať. „V knižnici, ktorá sídli v budove prvého slovenského katolíckeho gymnázia, už spracovali 15-tisíc dokumentov.“

Politika? Slováci nemajú záujem

Sociologický výskum. Najdôležitejšia je pre nás rodina a čas strávený v kruhu priateľov.

Bratislava - Najdôležitejšia je pre nás rodina, čoraz väčšiu cenu pre nás majú naši priatelia a čoraz menej nás aj v porovnaní s Európou zaujíma politika. Taký je výsledok najnovšieho výskumu o európskych hodnotách na Slovensku, ktorú prezentoval sociologický ústav Slovenskej akadémie vied.

Výskum sa uskutočňuje v deväťročných cykloch a skúma kontinuitu i zmeny v hodnotách viažucich sa k najdôležitejším oblastiam ľudského života. Skúma témy, aký je vzťah Európanov k rodine, náboženstvu, práci, občianskemu a politickému životu a k spoločenskej morálke.

Chceme zaujímavú prácu

Okrem porovnaní medzi jednotlivými obdobiami na Slovensku štúdia ponúka aj pohľad na to, ako sme na tom v porovnaní s Európou.

Za prioritu vo svojich hodnotách označili Slováci rodinu. V porovnaní so štúdiou spred ôsmich rokov sa posilnil predovšetkým tradičný model vzťahov medzi rodičmi a deťmi, najmä v požiadavke bezpodmienečnej lásky detí voči rodičom. Sme na tom približne rovnako, ako je európsky priemer. Výrazne však stúpila dôležitosť priateľov a známych. „Dá sa to chápať ako súčasť zdôrazňovania bezpečnosti, zomknutia oproti vonkajšiemu svetu, voči ľuďom, ktorým nedôverujeme. Štát nepovažujeme za oporu kvalitného života, viac očakávame od svojej rodiny a blízkych,“ vysvetľuje pre HN sociologička Zuzana Kusá. Od posledného prieskumu sa nám podarilo dobehnúť Európu aj v tom, nakoľko dôležitá je pre nás zaujímavosť našej práce. Kým pred ôsmimi rokmi sme uprednostňovali

dobry zárobok a istotu zamestnania, dnes je to stále dobrý zárobok a zaujímavosť práce. „Dnes je nižšia miera nezamestnanosti, myšlienky ľudí sa nemusia točiť okolo toho, ako si prácu udržať. Existuje viacero alternatív, môžu si vyberať prácu aj podľa iných znakov, čo je veľmi pozitívny trend,“ zdôvodňuje Kusá.

Politikom neveríme

Oproti európskemu priemeru „zaostávame“ v záujme o politiku. Podľa prieskumu je táto oblasť dôležitá len pre každého 25. Slováka, priemer v Európe je pritom vyšší. Podľa Kusej je však táto odchýlka štandardná.

„Súvisí to s poklesom dôvery bežného človeka v politické inštitúcie a v užitočnosť politiky. Ľudia akoby vracali politikom nezaujem o ich problémy,“ tvrdí Kusá.

Oveľa viac „zaostávame“ v názore na AIDS. Podľa prieskumu by viac ako štyrom z desiatich Slovákov prekážalo, keby ich sused mal túto zákernú chorobu. Európsky priemer je však o desať percent nižší. „AIDS je pre nás v podstate nový fenomén, nie je tam vytvorený nejaký tradičný aspekt.“

Určite máme v tejto oblasti vytvorené stereotypy, ktoré naša spoločnosť nenabúrava. Je to aj tým, že AIDS u nás nie je príliš rozšírený, len veľmi málo ľudí u nás trpí touto chorobou, nie je teda ani nejaký dôvod búrať akési predsudky,“ dodala Kusá.

Katarína Šimurková

Náš hodnotový rebríček

1. Rodina
2. Práca
3. Priatelia a známi
4. Voľný čas
5. Náboženstvo
6. Politika

HN, 25.9.2008

Raz toľko na spracovanie ešte čaká. „Sú tu knihy v maďarčine, latinčine, starej nemčine, štúrovskej či bernolákovskej slovenčine,“ vyratúva správca. „Najstaršie výtlačky, takzvané inkunábuly, sú z 15. storočia, najmladšie z obdobia po roku 1918. „V regáloch

nájdete aj prvú slovenskú Bibliu z roku 1829, latinsko-grécke vydanie Nového zákona, pôvodnú Bernolákovu Gramatiku aj školsky známu publikáciu Juraja Fándlyho Pilní domajší a polní hospodár.“

(jap)

Plus jeden deň, 30.9.2008

Najväčší útok na náboženstvo

Fyzika už rozbila nejednu dogmu, urýchľovač častíc CERN je jej ďalšou zbraňou.

Každý pokrok vedy v histórii zatrasol piliermi náboženstva. Najprv Zem prestala byť stredom vesmíru, neskôr sa Boh musel uspokojiť s funkciou projektanta. Proces ústupu náboženstva pred vedou pokračuje, smrteľný úder sa možno už priblížil.

Najväčší projekt v histórii vedy sa nedávno začal v podzemnom laboratóriu pri Ženeve. V gigantickom urýchľovači častíc CERN (skratka pre Európsku organizáciu pre jadrový výskum) s priemerom 27 kilometrov by sa mali pri obrovských rýchlostiach a energiách robiť pokusy s elementárnymi časticami. Rádovo do roka môže tento gigant operujúci v hĺbke 100 metrov priniesť viacero kľúčových objavov.

„Urýchľovač má dať odpoveď na otázky týkajúce sa štruktúry vesmíru a jeho vzniku,“ hovorí fyzik Dušan Bruncko z Ústavu experimentálnej fyziky Slovenskej akadémie vied. Bruncko je vedúcim jednej z dvoch pracovných skupín slovenských vedcov zainteresovaných na prácach na svetoznámom urýchľovači. „Dúfame, že CERN nám povie, čo sa stalo v raných štádiách existencie vesmíru,“ dodáva. A človeka sa hneď zmocní „kacírska“ myšlienka. Ak odhalíme spôsob fungovania vesmíru a mechanizmy jeho vzniku, mohlo by to, čo sa dozvieme, otriast' základmi náboženstva?

Začal to Newton

Ludské poznanie sa vyvíjalo odpradáva a s ním sa menilo aj vnímanie sveta. Boli to chýbajúce vedomosti, ktoré primali našich dávnych predkov vykonštruovať si rôznych bohov, zodpovedných za všetko, čo sa deje. Podľa notoricky známej predstavy vesmír vznikol, lebo to tak chcel Boh, za sedem dní. Na záver „týždňa kreativity“ stvoril z hliny človeka, čím bolo dielo završené.

Nie každý sa však uspokojil s takýmto jednoduchým, aj keď veľmi poetickým vysvetlením. V priebehu histórie sa z masy nevedomých sporadicky vynárali nespokojní jednotlivci s odvahou postaviť sa dogmám a túžbou namiesto slepej viery dosiahnuť poznanie. Nezaobišlo sa to bez obetí. Všeobecne známy je príbeh

talianskeho filozofa a fyzika Giordana Bruna. V roku 1600 ho za trúfalé tvrdenie, že Zem sa krúti okolo Slnka, upálila inkvizícia.

O necelé storočie nato však britský fyzik Isaac Newton spôsobil revolúciu.

Dokázal, že celý svet i vesmír sa riadia podľa pevných zákonov gravitácie a mechaniky. Jeho model vesmíru odsunul Boha do pozície projektanta, ktorý síce mohol na začiatku nastaviť prírodné zákony, ale potom už do fungovania sveta nezasahoval. Veda vytlačila náboženstvo z dovtedy žiarlivo, doslova ohňom a mečom stráženého teritória jedinej pravdy.

Ako a prečo

Náboženstvo novú pozíciu prijalo napodiv dobre. Akceptovalo vedu ako disciplínu so svojim poľom pôsobnosti, ktoré nezasahuje do oblastí náboženstva. „Niekedy si neveriaci myslia, že veriaci musí brať doslovne obrazné príbehy o stvorení v Biblii, ktoré sú poplatné kozmológii doby, v ktorej vznikali. Nie je to však tak. Sväté písmo nám neopisuje, ako nebo funguje, ale ako sa do „neba“, chápaného ako bytie s Bohom, dostať,“

objasňuje úlohu náboženstva v modernom svete biblista a rímskokatolícky farár Jozef Jančovič. Ako prízvukuje, Biblia nás nerobí matematikmi, ale veriacimi. „Boh ako primárna príčina nie je ohrozený existenciou reálnych sekundárnych príčin v prírode.“

Zjednodušene povedané, pod tlakom vedeckého pokroku v histórii akceptovalo náboženstvo v rámci ústupovej stratégie pozíciu, v ktorej odpoveď na otázku „ako funguje svet?“ prenecháva vede. Samo si však naďalej ponechalo patent na zodpovedanie inej otázky: „Prečo existuje svet? Aký má zmysel?“

Veda, viera a náboženstvo

Očakávať preto od urýchľovača CERN, že vymaže Boha z existencie, by bolo trúfalé. Žiadny fyzikálny experiment nemôže otriast' vierou človeka v Boha.

Veda a viera sú totiž úplne odlišné kategórie. Teoreticky, aj ak by fyzika priniesla dôkaz, že žiaden Boh nie je a celé náboženstvo je len výplodom ľudskej mysle, pre skutočne veriaceho človeka by nebolo problémom tento dôkaz jednoducho ignorovať.

Viera nepotrebuje dôkaz, preto je vierou. Ak niekto verí, nič na svete ho nepresvedčí o opaku, tvrdí Bruncko. „Darmo vám ukážem 10-tisíc dôkazov, vy si nájdete 10-tisíc prvý, prečo Boh existuje.“

Akokoľvek výsledky experimentov v urýchľovači CERN tak nemôžu otriast' vierou skutočne veriaceho človeka. Čo však platí pre vieru, teda iracionálne subjektívne presvedčenie o povahe reality, nemusí platiť pre náboženstvo. To je odlišné od viery tým, že ju vtisnáva do dogmatického systému, usmerňuje a diktuje jej konkrétnu predstavu Boha. Tu môže pokrok vedy znamenať isté ohrozenie.

Bradatý pán na obláčiku

„Boh je odrazom predstavy ľudí o sebe samých. Aj podľa Biblie stvoril Boh ľudí na svoj obraz. No platí to aj opačne, človek neustále tvorí Boha na svoj obraz, vo svojich predstavách,“ vysvetľuje fyzik Vladimír Bužek z Fyzikálneho ústavu SAV. S vývojom vedy sa mení i náboženstvo.

„Nevylučujem, že obraz Boha v ľudskej mysli sa bude na základe nových poznatkov meniť,“ dodáva.

Obraz Boha v ľudskej mysli môže byť len taký, aký je ľudská myseľ schopná vyprodukovať. Kedysi to bol bradatý patriarcha sediaci na obláčiku a ovládajúci blesky. Dnes môže mať úplne inú formu, prípadne byť bez formy, ako princíp. „Existuje napríklad predstava o takzvanom inteligentnom dizajne. Robí z Boha akéhosi programátora, ktorý svet naprogramoval a už doň nezasahuje,“ hovorí Bužek.

Urýchľovač CERN, aj keď ide o najväčší vedecký projekt všetkých čias s ohromnými investíciami, úsilím i PR, pritom nie je jediným vedeckým laboratóriom pátrajúcim po podstate vesmíru. Podľa Bužeka existuje množstvo experimentov, ktoré môžu zmeniť náš pohľad na svet podobne ako experimenty v obrom urýchľovači, len sa o nich toľko nehovorí.

No žiadny z experimentov zatiaľ nie je tak ďaleko, aby knokautoval Boha.

Pre náboženstvo ako systém však môžu znamenať väčšiu hrozbu teórie ako výsledky experimentov.

Hawkingov čas

S jednou z nich prišiel svetoznámy

fyzik Stephen Hawking. Nadviazal na revolučne nové chápanie kategórie času, ktoré zaviedol už Albert Einstein, že čas tiež podlieha zakriveniu pod vplyvom gravitácie, rovnako ako priestor. „Čas a priestor sú pre nás, ľudí žijúcich dávno po veľkom tresku a v nízkoenergetickom vesmíre, vnímané odlišne. No v klasickej teórii relativity tvoria čas i priestor štruktúrnú konštrukciu, v ktorej sú tri priestorové rozmery a jeden časový rozmer stmelené dokopy,“ vysvetľuje britský profesor astrofyziky Peter Coles v knihe Hawking a mysl Boží (Hawking and the Mind of God). Gravitácia je tým silnejšia, čím je hustota hmoty vyššia. Ak pritom rozprávame o situácii v čase pri vzniku vesmíru, vtedy bola všetka hmota vesmíru stlačená vo veľmi malom objeme s extrémne vysokou hustotou, a teda aj veľmi silnou gravitáciou. A čas sa správal úplne ináč ako sme zvyknutí dnes.

Niet hraníc, niet Boha

„Jedna myšlienka spojená s kvantovou kozmológiou, ktorú vytvorili Hawking spolu s fyzikom Jamesom Hartlom, hovorí, že charakteristický rozlišovací znak času možno zmazať, ak je gravitačné pole veľmi silné,“ pokračuje Coles. Logickým záverom je, že ak čas prestane byť v silnom gravitačnom poli odlišný od priestoru, stane sa rovnako nekonečným, bezhraničným ako priestor. Nebude sa teda dať hovoriť o nejakej hranici času, teda počiatku času. „Neexistuje veľký tresk, pretože neexistuje čas, len ďalší smer v priestore. Ak neexistuje čas, vesmír nemá počiatok. Pýtať sa, čo sa stalo pred veľkým treskom, je ako pýtať sa, čo je severnejšie ako severný pól.

Otázka bez zmyslu,“ píše sa v knihe Hawking a mysl Boží.

Takto predložený model neexistencie počiatku času, podľa ktorého teda čas je nekonečný rovnako ako priestor, nielen nepotrebuje existenciu nejakého stvoriteľa, ale ho priam zo svojej podstaty vylučuje. Ak priestor nikdy nevznikol, teda nemal počiatok v čase, potom logicky nemohol ani byť stvorený, pretože nemal byť kedy stvorený. Kde niet hraníc, niet Boha.

Našťastie pre náboženstvo je Hawkingova teória dosť vzdialená nášmu bežnému chápaniu a vnímaniu pojmov čas a priestor. Navyše veda stále

nemá možnosti a dlho ich ani nebude mať, ako experimentálne preskúmať či dokázať, čo sa skutočne dialo v čase predpokladaného vzniku vesmíru. Možno posledné slovo bude mať tak či tak náboženstvo: Na základe vašich experimentov ste prišli konečne na to, aký je vesmír. Je to tak preto, že Boh to presne takto chcel.

Vesmír podľa...

- Všeobecne uznávaným modelom vzniku vesmíru je, že sa objavil cca pred 15 miliardami rokov. Išlo o takzvaný Veľký tresk (Big Bang), pri ktorom sa vesmír začal rozpínať a rozvíja sa dodnes. Posledných 13 miliárd rokov dokonca s rastúcou rýchlosťou. Na základe rôznych výpočtov a meraní kozmického žiarenia majú vedci celkom slušnú predstavu o procesoch, ktoré sa odohrávali počas prvej sekundy existencie vesmíru, dostali sme sa až k bodu 10 na -24 sekundy pred začiatkom vesmíru. Na otázku, čo bolo predtým, zatiaľ nevieme odpovedať.

- Náboženstvá sa so vznikom vesmíru vyrovnali po svojom. Všeobecne známy je model zo Starého zákona, podľa ktorého Boh stvoril svet za sedem dní.

- Podľa starej fínskej mytológie sa svet stvoril z rozbitého vajca gigantického vtáka. Žltok sa premenil na Slnko, horná škrupinka na oblohu, spodná na zem. Zaujímavé je, že už pred vznikom sveta existoval vták, ktorý toto vajce zniesol, a more, nad ktorým letel.

- Zaujímavý pohľad na otázku vzniku sveta má budhizmus. Budha svojim žiakom hovoril, že ide o irelevantný problém vzhľadom na cieľ, ktorým je odstránenie utrpenia a získanie večnej radosti. Ak vás zasiahne otrávený šíp, tiež neriešite, kto ho vystrelil, z akého materiálu bol vytvorený, či prečo bol vystrelený. Podobne každý človek je ako zasiahnutý otráveným šípom: narodil sa, čo znamená, že raz zostarne a zomrie, otázka je, čo s touto situáciou robiť.

Roman Moravčík, HN, 26.9.2008

Opäť začal provokovať s autonómiou

Šéf SMK Pál Csáky sa obhajuje, vraj hovoril len o samospráve

Líder SMK Pál Csáky prítvrdzuje slovník. Na stretnutí s maďarským radikálnym politikom Lászlóm Tökésom sa mali rozprávať aj o autonómii. Premiér Robert Fico zúri. Šéfa maďarskej koalície označil za problém.

Víkendové stretnutie medzi predsedom SMK Pálom Csáky a biskupom Lászlóm Tökésom, ktorý je zároveň europoslancom, sa uskutočnilo v Dunajskej Stredě. Tökés je pritom považovaný za radikála. Csáky však odmieta, že by sa spolu rozprávali o autonómii.

Podľa denníka SME, ktorý sa odvoláva na internetové zdroje, Csáky vyhlásil, že myšlienku autonómie treba udržať pri živote. Hovorkyňa SMK Eva Dunajská však oponuje, že na stretnutí len „podrobne analyzovali spoločensko-politickú situáciu v Rumunsku a na Slovensku“.

Odkryl karty?

Podľa nej sa obaja rozprávali o zákone z čias, keď bol Csáky vicepremiérom a ktorým chcel rozšíriť školskú a kultúrnu samosprávu. Len málokto mu však verí. Jeho stranicke kolega Zsolt Simon sa však pýta, koho predseda SMK zastupuje, pretože „tieto názory neboli v rámci strany prerokované“. Podľa premiéra Roberta Fica je dokonca Csáky prekážkou dobrých vzťahov medzi Slovenskom a Maďarskom. Po sobotňajšom stretnutí opäť klesla šanca na prípadnú opozičnú spoluprácu. „Ak bude SMK nastoľovať požiadavky akejkoľvek autonómie, tak takáto politika je pre KDĽ neprijateľná,“ povedal predseda kresťanských demokratov Pavol Hrušovský. Podpredsedníčka národnárov Anna Belousovová tvrdí, že Csáky odkryl svoje karty. „Pál Csáky si v týchto dňoch rieši vlastné frustrácie,“ dodáva. MIROSLAV STANÍK

Plus jeden deň, 30.9.2008

Uznanie darwinovho diela

Zástupca vatikánu arcibiskup Gianfranco Ravasi na konferencii biologická evolúcia: Fakty a teórie uznal darwinovo dielo o evolúcii ako zlučiteľné s kresťanstvom. Anglikánska cirkev sa chce dokonca Charlesovi Darwinovi posmrtno ospravedlniť, Vatikán až tak ďaleko zájsť nemieni.

Eubomír Jurina, Profit, 1.10.2008

Mnohí kňazi informujú najmä starších občanov o eure

Cirkev môže pomôcť pri informovaní o novej mene. Najmä starší ľudia si pamätajú menovú reformu z 50. rokov, kedy mnohí prišli o svoje úspory. Teraz sa boja, že sa situácia zopakuje. Mnohí kňazi preto informujú aj o eure i o tom, že situácia sa nezopakuje. Pokračuje Marta Výbošteková.

Mnohí starší ľudia sa novej meny obávajú.

AA: „Sme starší ľudia a nám to ani tak nemyslí, ako že by sme si to chytro vedeli spočítať a ľudia sú, viete, takí, že nás môžu klamať.“

AA: „Si myslím, že mi pomôžu mladší, poradím sa s deťmi a tak a s tými múdrejšími, čo to vedia.“

Konferencia biskupov Slovenska preto prijala výzvu, aby pomohla najmä v sociálnych skupinách, ktoré cirkvi dôverujú. Iniciatíva informovať je na samotných kňazoch. Podľa biskupa Západného dištriktu evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Milana Krivdu zo Zvolena: „Práve teraz keď niekto prinesie nejaký milodar, tak dotyčný pán farár povie, koľko je to korun a povie niekedy aj, koľko je to euro, taktiež keď sa vyberú peniaze ako ofera, niektorí povedia pritom aj koľko je to v eurách.“

Splnomocnenec vlády pre zavedenie eura Igor Barát takýto postup schvaľuje: „Odporúčame, aby všade tam, kde to je možné, bola táto suma uvedená tak v korunách ako v eurách.“

Duchovný otec zo Seliec Gabriel Brendza má už tiež s informovaním o eure skúsenosti: „U starších ľudí tu pretrváva trauma z 50. rokov, kedy bola takzvaná mena peňazí za Gottwalda, kedy sa im mnohé úspory veľmi znehodnotili a zdevastovali, som navštívil vyše 20 chorých, mali už výmer svojej penzie v eurách a boli trochu zmätení, že tam išlo o nejakých 280, 300 euro.“

A ako uzatvára biskup Milan Krivda, v takýchto prípadoch treba postupovať veľmi citlivo.

Milan Krivda, biskup Západného dištriktu evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, Zvolen: „Týchto ľudí usmerníme, že im vysvetlíme, o čo ide, že vôbec nejde o zámenu alebo výmenu v tom zmysle, ako to bolo v 1953 roku, ale že sa nemusia báť o svoje úspory, že teraz ide o iný druh výmeny.“

Regina BB, 18:00, 29.9.2008

Paddy žije ako mních

Lámač srdc z Kelly Family sa uzavrel pred svetom. Vlasmi po plecía a zasneným pohľadom lámal srdcia miliónov dievčín. Vtedy sa volal Paddy Kelly (30) a bol hviezdou legendárnej skupiny Kelly Family. Teraz má hlavu vyholenú a žije za múrmi kláštora vo Francúzsku. Okrem životného štýlu zmenil aj meno. Bývalého muzikanta teraz oslovujú brat John Paul Mary.

Paddy žije v malej izbe bez sprchy a nosí sivý mníšsky habit.

Každý deň sa modlí päť hodín.

Jeho domovom je katolícky kláštor Rádu sv. Jána v Burgundsku, kde ako novic žije už štyri roky.

A ako sa z Paddyho stal brat John? Cirkevným novinám Oáza povedal: „V roku 1999 som bol v Lurdoch. To bol bod zlomu, začiatok môjho obrátenia.“

Vtedy sa Boh stal stredobodom môjho života. Bolo to také silné, že

som chcel patriť len Bohu. „V súvislosti s bývalým životom Paddy priznal, že úspech a veľa peňazí rodinu trochu zaslepili. A ako prijala jeho prerod rodina? „Rozhodol sa pre život s Bohom. Sme na neho hrdí. Vždy budeme stáť pri ňom. Sme presvedčení, že je v dobrých rukách, „ povedal novinám Bild Paddyho „svetský brat“ Joey. (rok)

DENNÝ REŽIM V KLÁŠTORE

6. 00 hod. Budiček 7. 00 hod. Tichá modlitba v kaplnke 8. 00 hod. Raňajky. Je sa chlieb upečený v kláštornej kuchyni. Nasleduje štúdium.

11. 30 hod. Hlavná omša. Potom spoločný obed. Popoludní semináre, výučba.

18. 00 hod. Večerná modlitba 19. 00 hod. Večera 22. 00 hod. Večierka

Nový čas, 1.10.2008

Da Vinci po novom

Hana Gallová, moderátorka: „Inšpiroval ho film Da Vinciho kód a rozhodol sa zabíjať. Mladý Talian vytiahol nôž na kňaza v Ríme a dobodol ho. 69-ročný duchovný útok takmer neprežil. Teraz leží v kritickom stave v nemocnici.“

Toto je len začiatok. Šesť, šesť, šesť. Lístok s týmto textom našli policajti vo vrecku 25-ročného agresora Marca Lucioho. Ten ako zmyslov zbavený pobiehal po kostole plnom ľudí s nožom. Okrem kňaza Kaina Kaizliho zranil ďalšie tri osoby. Keď páchatel'a dovezli na políciu, priznal sa, že k činu ho inšpiroval film Da Vinciho kód. Polícia pri následnej domovej prehliadke objavila v útočnikovom byte aj obrázok frezky Poslednej večere, knihu Da Vinciho kód a lístky s ďalšími heslami. Na jednom bolo napísané: Ja ancikrist.“

TV JOJ, 26.9.2008

Grécko povolilo kremácie

ATÉNY (ik, REUTERS) -Vplyvná pravoslávna cirkev v Grécku prehrala boj o nedotknuteľnosť tela nebožtíkov. Najvyšší súd po dlhom zvažovaní zamietol jej námietky proti zákonu, ktorý umožňuje pohreb žehom. Starosta Atén už oznámil, že prvé krematórium v krajine postavia na okraji hlavného mesta. Cintoríny v metropole praskajú vo švíkoch a ceny za prenájom parcely na hrob vyrástli do astronomických výšok.

Napriek tomu pohreb žehom zostáva pre vyše deväťdesiat percent obyvateľov Grécka naďalej tabu. Pravoslávna cirkev, ktorá stále neprešla odlukou od štátu, a zákony jej zverujú zodpovednosť za jej ovečky od kolísky cez svadbu až po hrob, totiž kremáciu naďalej považuje za bezbožnosť. „Je to akt násilia, urážka ľudstva, prejav nihilizmu cudzí gréckym tradíciám,“ cituje denník Kathimerini hovorcu Svätej synody.

Povolenie na kremáciu bude vydávať miestna samospráva len tým, ktorí nie sú v evidencii štátnej cirkvi. Ak niekto z príbuzných, hoci aj zo štvrtého kolena, vysloví námietku, o spore rozhodne prokurátor.

PRAVDA, 30.9.2008

Slováci sú menej zásadoví, vyplýva z celoeurópskeho výskumu

Slováci sú menej zásadoví. Majú totiž tendenciu na rozdiel od ostatných európskych krajín ospravedlňovať negatívne javy spoločnosti, ktoré sú priamo v rozpore so zákonom. Ide napríklad o šoférovanie auta pod vplyvom alkoholu, či podvádzanie na daniach. Prišli na to sociológovia v rámci celoeurópskeho výskumu. Viac už Linda Nagyová.

Rovnaké otázky ako z pred 9 rokov, porovnávanie s odpoveďami z minulosti, ale aj s odpoveďami ľudí z iných európskych krajín. Takto postupovali sociológovia pri tvorbe štúdie. Niektoré výsledky neprekvapili. Pre Slovákov je totiž najdôležitejšia v živote rodina, potom nasleduje práca či priatelia a až na poslednom mieste je politika.

Zuzana Kusá, sociologička: „Na Slovensku dochádza k javu, ktorý sme pomenovali ako privatizácia života a posilnenie významu súkromia.“

Počet ľudí hovoriacich, že rodičia si lásku detí musia zaslúžiť, klesá. Takisto ako je slabšia povinnosť urobiť pre deti všetko oproti krajinám západnej Európy. Čo sa týka hodnôt ku ktorým vedieme svoje deti, dominuje pracovitosť. Podľa sociologičky je to jav typický pre chudobnejšie krajiny.

Zuzana Kusá, sociologička: „V krajinách, ktoré sú takpovediac z nášho hľadiska za vodou, je ďaleko významnejší dôraz na iné hodnoty výchovy.“

V manželstve je pre ľudí na Slovensku najdôležitejšia vernosť. Trend sa ešte prehľbuje. Oproti ostatným krajinám Európy si Slováci myslia, že deti sú podmienkou šťastného manželstva. V sfére náboženstva stúpa počet tých, ktorí sa hlásia k viere. Paradoxne však klesajú ľudia chodiaci do kostola.

Miroslav Tižik, sociológ: „Zatiaľ čo začiatkom 90. rokov ľudia ktorí mali vyššie vzdelanie, mali maturitu, alebo vysokoškolské vzdelanie, prejavovali štatisticky významne menšiu mieru viery v Boha a viere v posmrtný život, viery v reinkarnáciu, návštevy

Zbierka na Tisov dom nebude

Na príspevok do zbierky vyzývala aj Slovenská pospolitosť. Ministerstvo zasiahlo

Zbierka na Tisov dom nemá verejnoprospešný účel a nie je v súlade so zahraničnopolitickými záujmami Slovenska. Ministerstvo vnútra to zistilo až po upozornení z médií.

Ministerstvo vnútra zrušilo verejnú zbierku na rekonštrukciu rodného domu Jozefa Tisa v Bytči. Verejnú zbierku podliehajú registrácii buď v obci, alebo na ministerstve, ak sú celoslovenské. Ministerstvo zbierku zrušilo po upozornení z médií. Zbierku chcela zorganizovať Spoločnosť na zachovanie tradícií, na ktorej čele stojí predseda Slovenskej národnej jednoty Stanislav Pánis. V najbližších prezidentských voľbách chce kandidovať, začal so zbieraním podpisov. Zbierku začali 7. júna tohto roku a mala sa skončiť o rok. Pánis chcel v dome v Bytči vybudovať múzeum Tisa s jeho predmetmi. V minulosti organizoval viaceré spomienkové akcie na Tisa. Na podporu zbierky vyzývala „všetkých národovcov“ na svojom blogu aj Slovenská pospolitosť. Ruku k „šľachetnému dielu“ mali priložiť aj cirkevní hodnostári, od ktorých chceli, aby o zbierke informovali v kostoloch. „Za to vám všetkým patrí úprimné Pán Boh zaplať!“ napísala Pospolitosť. Po upozornení z médií ministerstvo zistilo, že zbierka nemá ani verejnoprospešný účel a je v rozpore so zahraničnopolitickými záujmami Slovenska. Podľa ministerstva prax na sekcii verejnej správy bola taká, že schválili automaticky každú zbierku, ak spĺňala formálne nále-

žitosti a nijako hlbšie sa nad jej verejnoprospešným účelom nezamýšľali. Hovorca Erik Tomáš povedal, že minimálne od roku 2000 žiadnu zbierku nezrušili alebo nezamietli, ak spĺňala náležitosti. Ústredný zväz židovských náboženských obcí považuje podľa Jozefa Weissa krok ministerstva za logický, ak sa vláda hlási k odkazu boja proti nacistickému Nemecku. **Monika Tólová**

Jozef Tiso

- Rímskokatolícky kňaz, v predvojnovom Československu presadzoval autonómiu Slovenska. Bol prezidentom totalitného slovenského štátu (1939 -1945).

- Po smrti Andreja Hlinku viedol Hlinkovu slovenskú ľudovú stranu.

- Slovensko bolo do roku 1944 jediným európskym štátom, z ktorého územia sa iniciatívne deportovali Židia, a Slovensko pritom nebolo obsadené Nemcami. Bližšie o takmer 60-tisíc ľudí.

- Tiso zostal do poslednej chvíle verný Hitlerovmu Nemecku.

- Okolo Tisa sa často šíria mýty-napríklad, že mu v Jeruzaleme odhalili pamätnú tabuľu. Nieje to pravda.

- Popravili ho v roku 1947 v Bratislave.

Pokiaľsa vláda hlási k odkazu víťazstva koalície, ktorá bojovala proti nacistickému Nemecku, tak toto je prirodzený krok.

Jozef Weiss, riaditeľ kancelárie Ústredného zväzu židovských náboženských obcí

SME, 25.9.2008

bohoslužieb a podobne a seba deklarovanie sa za veriacich, v súčasnosti už práve táto skupina znamenala najväčší rast a dochádza k vyrovnávaniu sa.“

Slovenská spoločnosť je takisto špecifická skutočnosťou, že ospravedlňuje javy v spoločnosti, ktoré sú priamo v rozpore so zákonom. Ide najmä o šoférovanie auta pod vplyvom alkoholu, či povádzanie na daniach, ak je na to príležitosť.

Sociologička konštatuje: Slováci sú menej zásadoví.

Zuzana Kusá, sociologička: „Ja by som nerada nejako zjednodušene fabulovala nejaké vysvetlenie. Ja si myslím, že to je práve otázka, ktorý by mala byť položená širokej verejnosti a mali by viacerí uvažovať o tom prečo je to tak a čo nás vedie k tomu, že máme sklon ospravedlňovať také konania.“

Rádio Regina, 12:00, 26.9.2008

Diskusie o programe sexuálneho zdravia sa obnovia

Národný program sexuálneho zdravia sa pravdepodobne tak skoro do praxe nedostane. Pred polrokom sa zainteresovaní nevedeli dohodnúť na žiadnom kompromise. Vláda tak materiál odsunula na neurčito. Mimovládne organizácie, ktoré sú zástancami programu sa však dnes listom obrátili na premiéra a ministra zdravotníctva so žiadosťou o obnovenie rokovaní.

Národný program sexuálneho zdravia by mal priniesť opatrenia na rozšírenie antikoncepcie či prepracovanú sexuálnu výchovu na školách. Pred niekoľkými mesiacmi však vyvolal vážne diskusie. Tvrdo ho odmietala Konferencia biskupov Slovenska a aj mnohé kresťanské organizácie. Ich postoj sa ani dnes nezmenil.

Marek Michalčík, Fórum života: „Tento program nevedie k zodpovednému správaniu mladej generácie.“

Cyril Jančíšin, tajomník Konferencie biskupov Slovenska: „To bol materiál, ktorý sprístupňoval ešte viac antikoncepciu ako aj potraty.“

Silvia Horváthová, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „Nepodarilo sa nám dosiahnuť ani po

týchto rokovaníach konsenzus.“

Odporcovia sú prístupní diskutovať aj ďalej, avšak kozmetické úpravy nemajú podľa nich zmysel.

Marek Michalčík, Fórum života: „By sa muselo začať teda úplne odznova, nie revíziu tohto programu.“

Oľga Pietruchovej, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo: „Toto je také naťahovanie času a zatiaľ nám vlastne dievčatá budú nechtiac otehotňovať, mladí ľudia budú nakažovaní sexuálnymi chorobami.“

Ministerstvo zdravotníctva je pripravené vypočuť si všetky strany. Zo svojich zásadných návrhov však neustúpi.

Silvia Horváthová, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „V prípade, že budú tie pripomienky, ktoré dostane, konštruktívne, tak samozrejme budeme sa ich snažiť zapracovať do materiálu.“

Odporcovia nevylúčili, že bojovať proti programu budú opäť aj pred úradom vlády. Kedy bude o národnom programe sexuálneho zdravia opäť vláda rokovať, sa nedá zatiaľ odhadnúť. Všetko závisí od diskusií a ochoty dohodnúť sa.

Barbara Štefanovičová
TV TA3, 18:00, 30.9.2008

Na Urpín sa nast'ahovali bosí karmelitáni

Príslušníci Rádu bosých karmelitánov bývajú odvčera v Kláštore sv. Terézie Benedikty od Kríža. Cirkev ho vybudovala v rámci rekonštrukcie bansko-bystrickej Kalvárie na vrchu Urpín.

Podľa Zuzany Juhaniakovej z Diecézneho centra je úplný názov rádu Bosí bratia Preblahoslavenej Panny Márie z hory Karmel. „Základom ich duchovnosti je život v modlitbe,“ dodala. V prírode na kopci Urpín je to už tretia mužská karmelitánska komunita na Slovensku - zatiaľ ju tvoria traja kňazi.

Bosí karmelitáni pôsobia aj v Priečochode pri Banskej Bystrici a v Lorinčíku pri Košiciach. Ženská vetva má Kláštor bosých karmelitánok v Detve a v Košiciach. Príslušníci karmelitánov žijú odrezaní od sveta, počas dňa nesmú rozprávať a nemajú žiaden kontakt s ľuďmi zvonka. Osem hodín denne sa modlia, osem pracujú a rovnaký čas oddychujú.

Nečítajú noviny, nepozerajú televíziu a nepočúvajú rádio.

Múry kláštora neopustia po celý život, po smrti ich pochovávajú v hrobke len pár metrov od kláštora. „Ich cieľom je modliť sa za polepšenie ľudstva,“ vysvetlil hovorca Rádu bosých karmelitánok, ktoré žijú v Detve, Vojtech Margorín. (mkš, tasr), Nový čas, 29.9.2008

Opravujú unikátny kostol

Ilavský svätostánok obklopuje z troch strán väznica

Unikátny ilavský kostol z roku 1720 opravujú. Robotníci rozoberajú strechu pamiatky, ktorá je v havarijnom stave. Pred piatimi rokmi dokonca vietor časť strechy strhol. Spadla rovno na budovy ilavskej väznice, ktorá obkolesuje kostolík! Úraz hrozil aj veriacim, ktorí do kostola chodili na bohoslužby.

Svätostánok je raritou, pretože ho z troch strán obkolesuje ilavská väznica. Je vlastne jej súčasťou a stojí na niekdajšej vodnej priekope priamo na ďalšom kostole! Jeho strecha sa niekoľkokrát v minulosti opravovala, išlo však len o čiastočné rekonštrukcie a v ostatných rokoch hrozilo, že sa úplne zrúti. „Občas nejaký plech odvíal vietor a pred pár rokmi odtrhlo kus strechy

aj s krovom, „ povedal správca farnosti Anton Galus (45). Ten sa pokúšal zohnať peniaze, kde sa dalo. Nakoniec pomohli farníci a štát. Peňazí na dokončenie opráv však nie je dosť. „Odhadý na rekonštrukciu boli pred pár rokmi 3, 5 milióna korún (116 178, 71 EUR). No je jasné, že suma sa ešte zvýši. Nechceme už robiť zlátaniny, chceme, aby tam už pár ďalších desaťročí nemusel nikto ísť a opravovať strechu znova, „ povedal A. Galus.

Vedenie mesta tvrdí, že na rekonštrukciu prispieť nemôže. „Ilava má 5, 5 tisíce obyvateľov a nemôžeme takéto veci inancovať z rozpočtu. Pomohli sme aspoň tak, že sme oznámili organizáciu zbierok a zohnali aj dary od dvoch sponzorov, „ povedal primátor Štefan Daško. (hc), Nový čas, 1.10.2008

Anton Galus ukazuje na strechu kostola, ktorú opravujú.

Kostol je súčasťou ilavskej väznice.

Kostol je kultúrnou pamiatkou. Postavili ho ešte v roku 1720.

Uvítali ste, že sa začalo s opravou kostola?

Irma Mikolajová (75), dôchodkyňa, Ilava:

- Ja som ateistka, ale myslím si, že pamiatku, akou je ilavský kostol, treba zachrániť.

Ferdinand Mišík (63), dôchodca, Ilava: - Ja neverím v Boha a myslím si, že peniaze treba vráť inde ako do kostola.

Jaroslav Mikula (25), študent, Ilava:

- Bolo by dobré, keby sa kostol podarilo zachovať.

Je to vzácna kultúrna pamiatka.

Kniha Jeden svet

AUTOR - John Polkinghorne
Názov: Jeden svet
Vydavateľstvo: Kalligram

V súčasnosti panuje v spoločnosti zjednodušený názor, že veda a náboženstvo stoja proti sebe. Vyvrátiť sa ho snaží bývalý profesor matematickej fyziky na univerzite v Cambridgei, člen Kráľovskej spoločnosti a anglikánsky kňaz John Polkinghorne, ktorý sa vo svojej práci venuje vzťahom vedy a teológie. Časy osvietenstva, keď sa otázky existencie Boha zahodili za hlavu, sú už dávno za nami. Podľa neho práve nové vedecké objavy vzbudili v mnohých vedcoch pocit, že „svet má v sebe čosi viac než len to, čo sa ponúka nášmu zraku“ a že najnovšia veda nastoľuje otázky, na ktoré nie je schopná sama odpovedať. **Patrik Garaj, Profit, 1.10.2008**

Harabin potešil Vatikán

Ministerstvo spravodlivosti Štefana Harabina neuvažuje o žiadnej právnej úprave, ktorá by umožnila uzatváranie manželstiev medzi osobami rovnakého pohlavia.

Minister to vyhlásil počas stretnutia s arcibiskupom Raymondom Leom Burkem, prefektom Najvyššieho tribunálu Apoštolskej signatúry vo Vatikáne.

Harabin sa ešte stretol aj so sekretárom Svätej stolice pre vzťahy so štátmi Mons. Dominikom Mambertim a predsedom Ústavného súdu Talianska Francom Bilem. **(sita)**

Plus jeden deň, 2.10.2008

Mikolaj: menej peňazí, menej škôl

Školstvo. Peniaze sa budú deliť podľa nového kľúča. Niektoré školy čakajú úvahy o zlučovaní.

Bratislava - Novú páku na zníženie počtu vysokých škôl na Slovensku pripravuje minister školstva Ján Mikolaj. Financie zo štátneho rozpočtu bude medzi univerzitami rozdeľovať podľa nového kľúča. Ten dáva viac peňazí technickým školám a školám starším, s väčším zameraním na vedu.

Spolu s rozdelením škôl na univerzity, vysoké školy a odborné vysoké školy by tak od budúceho roka mali niektoré školy pocítiť finančnú núdzu, ktorá by ich mala priviesť k spojeniu s väčšími univerzitami. „Tých škôl je veľa a musí sa tlačiť na kvalitu. O rok už budeme intenzívne hovoriť o integrácii škôl,“ potvrdzuje podpredseda Slovenskej rektorskej konferencie Ján Bujňák. Univerzitou podľa neho zostane šesť až osem vzdelávacích inštitúcií. „Budú to školy, ktoré majú tradíciu 30 a viac rokov.“

Za každou vrbou?

O spájaní škôl tak nehovoria už len politici. Premiér Robert Fico začiatkom septembra upozornil, že Slovensko má priveľa vysokých škôl. Akreditačnú komisiu vyzval, aby sa v procese komplexnej akreditácie, ktorá má školy rozdeliť na spomínané tri kategórie, nenechali presvedčiť „rôznymi skupinami, ktoré urobia všetko pre to, aby vysoká škola bola - ako sa hovorí - za každou vrbou“. Tomuto vývoju pomôže podľa viacerých rektorov aj nová metodika rozpisu dotácií zo

štátneho rozpočtu vysokým školám na budúci rok. Zvyšuje totiž význam výsledkov školy vo vede a upravuje koeficienty nákladovosti jednotlivých odborov štúdia. Jednoznačne to uprednostňuje veľké univerzity a školy, ktoré preferujú výskum. Humanitné smery sú vo veľkej nevýhode a nové univerzity dvojnásobne,“ tvrdí rektor Univerzity J. Selyeho v Komárne Sándor Albert. Kým technické univerzity sú s metodikou spokojné s upozornením na potreby trhu, ktorému dochádzajú inžinieri, humanitné školy nadšené nie sú. „Čo môžeme robiť? Musíme sa novým podmienkam prispôbiť a primat učiteľov, aby sa viac angažovali v projektoch,“ hovorí prorektor Katolíckej univerzity v Ružomberku Peter Olekšák.

Školy o hendikepe

Nová metodika s dôrazom na vedu je podľa Alberta „obrovský hendi-kep“, keďže škola existuje štyri roky. „Tento rok sme začali piaty ročník, potrebujeme sa najprv stabilizovať, aby sme mohli rozvíjať vedu a výskum.“ Vlni musela komárňanská univerzita nájsť 19 miliónov korún na prevádzku a mzdy. „Budúci rok nám bude chýbať minimálne toľko,“ dodáva Albert.

Tomáš Nejedlý, HN, 1.10.2008

Jednoznačne to uprednostňuje veľké univerzity a školy, ktoré preferujú výskum. Humanitné smery sú vo veľkej nevýhode a nové univerzity dvojnásobne. Sándor Albert, rektor Univerzity J. Selyeho v Komárne

Komičku mali zavrieť za urážku pápeža

Sabine Guzzantiovej hrozilo päť rokov väzenia za urážku Benedikta XVI. Minister spravodlivosti tomu zabránil

Jedni požadovali tvrdý trest, iní poukazovali na slobodu prejavu. Prípád komičky Sabiny Guzzantiovej otvoril debatu o cti v humore.

Katolíci sa cítili dotknutí, pre mnohých demonštrantov to bola prislíná káva a Vatikán to radšej nekommentoval. Talianske médiá sa zhodli na tom, že komička Sabina Guzzantiová to 8. júla na rímskom námestí Piazza Navona trochu prehnela.

„O dvadsať rokov bude Ratzinger tam, kde má byť. V pekle, kde ho budú mučiť čertíci, gejovia, a to veľmi aktívni,“ povedala Guzzantiová o pápežovi Benediktovi XVI. počas svojho príhovoru na demonštrácii proti vláde Silvia Berlusconiho. Guzzantiovej prekážalo zasahovanie Vatikánu do talianskej politiky. „Vďaka Morratihu zákonu bude o dvadsať rokov vyberať učiteľov Vatikán,“ rozčuľovala sa na pódiu.

Hrozilo jej päť rokov väzenia

Jej vystúpenie, v ktorom okrem iného obvinila aj ministerku pre rovnosť príležitostí Maru Carfagnu z toho, že tento post dostala za orálny sex s premiérom Berlusconiom, vyvolalo v krajine veľkú polemiku.

Rímsky prokurátor Giovanni Ferrara dokonca s odvolaním sa na Lateránsku dohodu z roku 1929 medzi Talianskou republikou a Vatikánom žiadala pre Guzzantiovú (na snímke Reuters) trest až vo výške päť rokov väzenia. Zmluva totiž žiada za urážku pápeža rovnako prísny trest ako za urážku prezidenta.

pokračovanie na str. 12

Recept Vatikánu na krízu? Boh a viera

Najmenší štát sveta do akcií zásadne neinvestuje. Svoje bohatstvo má v nehnuteľnostiach a dlhopisoch.

Svetová finančná kríza, ktorá drví ekonomiky štátov po celom svete, zatiaľ obchádza najmenší štát na svete - Vatikán. Kým väčšina ekonómov a analytikov hľadá príčiny krízy v hypotekárnej kríze v Spojených štátoch, podľa pápežovej pravej ruky, kardinála Tarcisia Bertoneho, za miliardové straty môže predovšetkým nedostatok viery v Boha. „Vatikán je malý štát a má vonkajšie zdroje. Ohrozený krízou teda zásadne nie je,“ povedal pre HN religionista Roman Kečka.

Trh nie je všetko

Bertoneho ostrý prejav nasledoval po výzve pápeža Benedikta XVI., aby náboženstvo dostávalo v spoločnosti väčší priestor. „Politika a trh nie sú všetko,“ upozornil Bertone. Na stretnutí s talianskymi politickými a finančnými špičkami v Ríme kritizoval naháňanie sa za krátkodobým ziskom, ktorý sa podľa neho stotožňuje s dobrom samotným, ale nakoniec vyúsťuje do straty všetkých ziskov.

Do akej miery zasiahla finančná kríza aj štát Vatikán, sa však verejnosť tak ľahko nedozvie. Kresťanský štát je totiž povestný svojim mlčaním, pokiaľ ide o jeho hospodárenie. Aj v tomto prípade je Svätá stolica okrem vopred pripravených prejavov skúpa na slovo. „Svätá stolica zásadne nič nekomentuje cez telefón,“ povedal pre HN prezident vatikánskej prefektúry pre ekonomické záležitosti arcibiskup Velasio De Paolis.

Aj napriek tomu, že hospodárenie Vatikánu je už tradične zahalené pláštikom tajomstva, finančné škandály sa nevyhýbajú ani sídlu katolíckej cirkvi. Azda najväčšiu kauzu týkajúcu sa vatikánskeho finančníctva odštartoval v druhej polovici 70. rokov kolaps banky Banco Ambrosio.

Jej šéfa Roberta Calviho, nazývaného „Boží bankár“ kvôli úzkym vzťahom s katolíckou špičkou, našli obeseného na londýnskom moste Blackfriars a neutíchajú ani špekulácie, že kauza stála život samotného pápeža - Jána Pavla I. Ten vládol iba 33 dní, kým zomrel na infarkt, podľa kritikov však boli oficiálne správy o jeho smrti sfalšované.

Božia ekonomika

Miništát obkolesený zo všetkých

strán talianskou metropolou Rímom má viaceré ekonomické špecifiká. „Vatikán je napojený na ekonomiku Talianska,“ vysvetľuje Kečka. Vatikán ako štát žije najmä z turizmu. Až keby svetová finančná kríza zasiahla silnejšie práve toto odvetvie hospodárstva, pocítil by výraznejšie jej vplyv aj Vatikán. Rovnako tak by stratil v prípade prudkého poklesu cien nehnuteľností. Kresťanský štát totiž vlastní mnoho budov, len v Taliansku ich je viac ako 100-tisíc, vrátane nemocníc, kín či administratívnych centier. Od platenia daní z nehnuteľností je však katolícka cirkev v Taliansku oslobodená. Navyše, cirkev má obrovské úľavy na dani z príjmov a podniká tak s menšími nákladmi ako bežné firmy. Okrem tradičného podnikania vo vzdelávaní a v zdravotníctve má Svätá stolica svoj biznis napríklad v odvetví hotelierstva.

Množstvo financií získava Vatikán tiež od obyčajných ľudí, vo forme darov a zbierok. Každá katolícka krajina navyše posieľa do Vatikánu každý rok takzvaný halier svätého Petra. Tieto príspevky sa každý rok zväčšujú a v posledných rokoch dosahujú výšku 100 miliónov dolárov ročne. Pri zhodnocovaní svojich financií je Vatikán nesmierne konzervatívny. Väčšinu voľných prostriedkov totiž investuje takmer výlučne do štátnych dlhopisov a vyhýba sa síce potenciálne výnosnejším, ale zároveň riskantnejším obchodom s akciami. „Neriskujeme, aj v oblasti ekonomiky sme tradicionalisti,“ tvrdí kardinál Sergio Sebastiani. Vatikán má tiež svoje aktíva v bankách v Taliansku aj v zahraničí. V prípade, že žiadna z bánk, kde má kresťanský štát peniaze uložené, neskrachuje, nemala by teda finančná kríza tieto aktíva nijako ohroziť.

Mocní priatelia

Vatikán má extrémne rôzne zdroje, a tak nie je závislý ani od lokálnych konfliktov a kríz. Napríklad mäso dováža z Argentíny, mliečne výrobky zase zo Švajčiarska. „Navyše, ide o hlavné sídlo katolíckej cirkvi a vždy sa preto nájde niekto, kto štát podrží,“ tvrdí Kečka.

Napríklad v 80. rokoch podržala finančne Vatikán Kolínska arcidiecéza v Nemecku, ktorá sa považuje za najbohatšiu na svete, a kontroverzné hnutie Opus Dei. To preslávila najmä populárna kniha Da Vinciho kód

dokončenie zo str. 11

Potrestanie Guzzantiovej žiadali najmä stredopraví kresťanskí demokrati. Väčšina politikov sa však postavila proti.

Trestať komičku je choré

„Guzzantiová iba uplatnila svoje ústavné právo na slobodu prejavu a názoru,“ povedal médiám Antonio Di Pietro, senátor strany Taliansko hodnôt, ktorá demonštráciu organizovala.

„Môžete a nemusíte súhlasiť s tým, čo povedala, a ja osobne s tým nesúhlasím, ale zatvárať ľudí za to, čo si myslia, je návratom do čias, keď sme tým, ktorí s nami nesúhlasili, liali do úst rybací olej,“ pripomínal Di Pietro pre agentúru ANSA známu prax talianskych fašistov.

Taliansky spisovateľ Dario Fo poukázal na to, že podľa takejto zmluvy by museli zavrieť aj Danteho, ktorý vo svojom diele Inferno umiestnil do pekla aj vtedy ešte žijúceho pápeža Bonifáca VIII.

Minister spravodlivosti Angelino Alfano nakoniec zamietol žiadosť prokurátora Ferraru na trestné stíhanie Guzzantiovej. „Jej slová ma ako katolíka zarmútili, ale ona za ne nesie zodpovednosť a ja nechcem ďalej prilievať olej do tohto ohňa,“ povedal Alfano agentúre ANSA.

Jeho rozhodnutie nakoniec oceniла aj katolícka cirkev. „My kresťania sa stretávame s množstvom urážok, patrí to k našej viere, ktorej súčasťou je aj odpúšťanie. Som si istý, že pápež už dávno odpustil tým, ktorí ho na námestí urazili,“ povedal jezuitský kňaz Bartolomeo Sorge denníku La Repubblica.

**Tomáš Hudák
SME, 2.10.2008**

od Dana Browna. V skutočnosti je to organizácia, ktorú tvoria hlavne laici, majú svoju vlastnú správu a podľa odborníkov si ju treba predstaviť ako modernú podobu náboženského rádu. „Intenzívne tiež podnikajú, hovorí sa, že to je najbohatšia štruktúra v katolíckej cirkvi,“ hovorí Kečka.

Aj vďaka tomu sa Vatikán pozerá na ekonomické záležitosti z veľkej časti pragmaticky. „Najväčší experti na svete si lámu nad ekonomickou krízou hlavu, takže my s tým urobíme len veľmi málo,“ uzatvára arcibiskup De Paolis. **Matúš Benčík, čtk, HN, 2.10.2008**

Opus Dei získal priazeň Vatikánu

Na začiatku organizácie, ktorú dnes nasleduje asi 85 tisíc veriach, stálo Božie vnuknutie. Svätého Josemaríju Escrívu, španielskeho kňaza, vraj požiadal Boh, aby založil Opus Dei. K Božiemu Dielu, ako zjavenie sám nazýval, mal povolať obyčajných ľudí a priviesť tak svätosť do všedného dňa. Katolícke spoločenstvo s nebývalým vplyvom a tisíckami konšpiračných obvinení vzniklo pred 80 rokmi.

Na začiatku organizácie, ktorú dnes nasleduje asi 85tisíc veriach, stálo Božie vnuknutie. Svätého Josemaríju Escrívu, španielskeho kňaza, vraj požiadal Boh, aby založil Opus Dei. K Božiemu Dielu, ako zjavenie sám nazýval, mal povolať obyčajných ľudí a priviesť tak svätosť do všedného dňa. Katolícke spoločenstvo s nebývalým vplyvom a tisíckami konšpiračných obvinení vzniklo pred 80 rokmi.

Opus Dei prenikala zo svojho prvého centra, vzdelávacej akadémie v Madride cez chudobné predmestia do talianskej bašty kresťanstva nepokojne.

V počiatkoch ju poznačila španielska občianska vojna. V atmosfére republikánskych pučov mierených na kňazov a duchovenstvo musel Josemaríja utiecť cez Andorru na povstalecké teritórium. Dokonca naňho vydali zatykač pre prodozrenie zo slobodomurárstva a jeho knihu Cesta, 999 noriem pre spoločenstvo, verejne pálili.

Kresťanstvo v zločineckej uniforme

Ked' sa politická karta obrátila, naďalej sa hlásil k diktátorskému režimu, ktorý tvrdo zúčtoval nielen so svojimi nepriateľmi. Vzťah Opus Dei k fašizmu, napriek dôkazom, že v jeho područí zastávalo vysoké štátne funkcie, zostáva nejasný. Časť členov bola v rovnakom čase v opozícii a po jeho páde stála pri rodiacej sa demokracii.

V roku 1946 odišiel do Ríma. „Byť neužitočným je niečo nemysliteľné pre človeka, ktorý má apoštolského ducha,“ povedal. Len v centre katolicizmu mohla jeho myšlienka združenia laických kresťanov nadobudnúť globálny význam.

Už v tom istom roku na žiadosť Lucie, vizionárky z Fatimy, preniká Opus Dei do Portugalska a nasleduje Taliansko, Veľká Británia, Francúzsko, Írsko a postupne aj krajiny tretieho sveta. V juhoamerickom Čile, sužovanom generálom Pinochetom, meno spoločenstva opäť poznačil krvavý príbeh, podobný tomu španielskemu.

V roku 1982 pápež Ján Pavol II. uznal Opus Dei za osobnú prelatúru. Pre obyčajných veriach to znamenalo, že sa môžu podieľať na apoštolskom živote a pritom nemusia skladať prísahy tak ako mníši.

Členovia Opus Dei patria síce oficiálne do miestnej farnosti a diecézy, zároveň sú však súčasťou celosvetovej organizácie, ktorá nepozná geografické hranice a nemá dokonca ani hlavné centrum. Podlieha až samotnému Vatikánu.

Tajomní a prísni

Väčšinu členov tvoria supernumerári, laickí veriaci, pracujúci ľudia, ktorí sa snažia žiť apoštolský život v každodennosti. Ďalšiu skupinu numerárov tvoria muži aj ženy žijúci v celibáte v centrách Opus Dei. Sú prísne izolovaní, ich každodenný život ostáva neverejný a vieme o ňom iba zo svedectiev bývalých členov. Hovorí o prísnom režime a cenzúre kultúry, napríklad zakázaných knihách, medzi ktoré patria diela novodobých filozofov vrátane českého spisovateľa Milana Kunderu.

Známe sú aj telesné tresty, ktorými prekonávajú sebeckto a sústreďujú sa na lásku k Bohu. Vykonnávajú ich dobrovoľne ostatnými kovovými reťazami.

Mnohých kritikov dráždi bohatstvo, ktoré Opus Dei nadobúda štedrými darmi svojich členov. Zoznam členov a prúdy financií sú však zahalené prísny tajomstvom.

Prvé nespokojné hlasy, ktoré videli v Opus Dei hrozbu, patrili predstaviteľom cirkvi. Ked' španielske noviny El País zverejnili v roku 1979 žiadosť o zmenu postavenia na štatút, ktorý mu patrí dnes, mnohí biskupi sa zľakli. Sebavedomie mladého spoločenstva

vzbudzovalo dojem, že organizácia chce byť akousi svetovou diecézou, ktorá sa ostatným nebude podriaďovať a môže ich oslabiť.

K znepokojujúcim vyjadreniam sa pripojili aj katolícki liberáli a sklamaní odídenci z Opus Dei. Britský Times už v roku 1984 písal, že spoločenstvo titulujú prívlastkami „svätá mafia“ a „božia chobotnica“, ktorá zvierá cirkev priamo z Vatikánu. Je obviňovaná z násilného regrutovania svojich členov a nemorálnych praktík.

Čo však zostáva verejnosti skryté, to nahrádzajú konšpiračné teórie. Organizáciu prirovnávajú ku „katolíckemu slobodomurárstvu“, ktoré ovláda politiku, bankovníctvo a akademickú pôdu.

Kontroverziu okolo mena Opus Dei posilnil predovšetkým bestseller Da Vinciho kód Dana Browna. Román, ktorého úspech spočíva viac v pútavosti ako v dôveryhodnosti, vykreslil spoločnosť ako zločinecké krídlo kresťanstva, skrývajúce pred verejnosťou jej staré hriechy.

Sú aj na Slovensku

Celým názvom Prelatúra Svätého Kríža a Opus Dei našla v roku 1991 v Československu jeden zo svojich 61 domov, ktoré má po celom svete. Prvé bratislavské centrum otvorila o päť rokov neskôr. Komunita, ku ktorej patrili aj kňazi, tu však existovala už v polovici 60. rokov a úspešne sa dokázala vyhnúť pozornosti normalizácie.

V súčasnosti sa venuje rôznym sociálnym programom a vzdelávaniu. Napríklad Navarrská univerzita je najlepšou neštátnou školou v Španielsku.

Opus Dei sa teší priazni už piateho pápeža. Ján Pavol II. v nej nachádzal oporu pri svojej vízii tretieho tisícročia. „Ďakujem Pánovi, že mi dal možnosť blahorečiť a svätorečiť také množstvo kresťanov, medzi nimi aj mnohých laikov, ktorí sa posväcovali v tých najobvyčajnejších situáciách každodenného života,“ vyhlásil. Svätorečil aj Josemaríja Escrívu.

Katarína Tesárová
SME, 2.10.2008

Deti si obľúbili sex na internete

BRATISLAVA (zp) - Deti si už nechodia ukazovať za garáže, radšej si sadajú k internetu. Zistili totiž, že tam sa toho o sexe dozvedia viac.

Takmer štvrtina ôsmakov základných škôl, najmä chlapi, si cez počítač vyhľadávajú porno a sex. Polovica žiakov vo veku 12 a 13 rokov už dostala cez počítač erotické fotky alebo videá. Skúsenosť s nimi má aj viac ako deväť percent osemročných detí. Vyplýva to z prieskumu Výskumného ústavu detskej psychológie a patsychológie.

„Na webe si pozerajú ‚hambaté‘ obrázky, ktoré som ja v živote predtým ani len nevidela. Zoznamujú sa s vecami, o ktorých generácia učiteľov, keď bola v ich veku, ani len netušila,“ uviedla riaditeľka Základnej školy na Ulici E. F. Scherrera v Piešťanoch Gizela Takačová. Dôsledkom podľa nej je, že predčasne začínajú so sexuálnym životom, prípadne kopírujú nevhodné vzory.

Polícia nie tak dávno vyšetrovala prípad, keď študenti natočili súlož so spolužiačkou, ktorú predtým opili, a video zavesili na web.

Kým minister školstva Ján Mikoľaj (SNS) odmieta zaviesť sexuálnu výchovu pre nesúhlas katolíckej cirkvi, učitelia v školských počítačových miestnostiach bojujú s novodobým javom. Hľadajú cesty, ako žiakom zabrániť vo vyhľadávaní neslušných stránok. Nestíhajú kupovať programy na ich zablokovanie.

„Minujeme peniaze na ochranné programy, ktoré sú o pol roka zastarané, alebo sa neslušný obsah presunie inam. Správcovia stránok aj deti vždy nájdu spôsob, ako to obísť,“ poznamenala Takačová. Učitelia podľa nej v triede spätne kontrolujú, čo si deti na počítačoch prezerajú.

Deti sa k nevhodným informáciám dostanú skôr doma. „V škole sú pod väčším dozorom učiteľov, majú obmedzený čas a nie sú ponechávané osamote,“ povedal Miroslav Drobný, ktorý sa internetu venuje v rámci projektu Zodpovedne.sk.

Podľa Tomáša Abaffyho, ktorý spravuje stránky pre mladých birdz.sk, je problém skôr v dospelých. „Je prirodzené, ak sa puberty zaujíma o takéto veci. Sú však starší ľudia, ktorí deti obťažujú,“ dodal. V internetových diskusiách sa prihlasujú pod iným menom a vydávajú sa za mladších.

Ministerstvo zdravotníctva chcelo do škôl zaviesť sexuálnu výchovu, keďže sú deti v súčasnosti viac vystavené podobným hrozbám ako kedysi. Celú vec zablokoval rezort školstva. Národný program sexuálneho zdravia sa opäť dostáva do diskusie. Či Mikoľaj ustúpi, nie je jasné. Ako chce žiakov chrániť, včera nepovedal.

Podľa odborníkov nie je dobré deťom internet zakazovať, keďže im slúži na získavanie vedomostí a nových priateľov. Podľa psychologičky Márie Tóthovej-Šimčákovej by však rodičia mali dávať pozor, na aké stránky deti chodia a koľko času trávia pri počítači. Ten sa stáva neoddeliteľnou súčasťou ich života, denne ho používa 20 percent žiakov na prvom stupni a viac než polovica na druhom stupni základných škôl.

Až 40 percent 12-a 13-ročných detí priznáva, že si už na internete prezreli obsah určený len plnoletým osobám. Kým menšie deti trávia viac času hraním hier, staršie čítajú a surfujú po webe. Menšie deti priznali, že majú strach z príšer, krvi a zabíjania ľudí a zlé sny. U starších sa prejavuje závislosť w

Minujeme peniaze na ochranné programy, ktoré sú o pol roka zastarané, alebo sa neslušný obsah presunie inam. Správcovia stránok aj deti vždy nájdu spôsob, ako to obísť. Gizela Takačová, riaditeľka ZŠ

Internet a deti

97,9% žiakov ZŠ má prístup k internetu v 3.a 4. ročníku najčastejšie hrajú hry vo vyšších ročníkoch surfujú, hrajú hry, mailujú, čítajú najčastejšie na webe vyhľadávajú zábavu (až 92% štvrtákov) vedomosti a informácie vyhľadávajú 13,6% tretiakov, 44% ôsmakov takmer 25 percent ôsmakov priznalo, že vyhľadávajú sex a pornostránky erotické fotky alebo videá cez internet dostalo 9% tretiakov a až 50,6% ôsmakov

Plusy a mínusy internetu

+ vyhľadávanie informácií
+ pomoc pri štúdiu
+ rýchla komunikácia s priateľmi
- závislosť od internetu
- zneužitie osobných údajov a fotografií, ktoré dieťa poskytnie
- zdravotné riziká (bolesť hlavy, málo pohybu) - zoznámenie sa s nebezpečnými ľuďmi

PRAVDA, 2.10.2008

Vierou proti bolesti

Vedci tvrdia, že ak sa veriaci pozrú na sväté obrázky, pociťujú menšiu bolesť ako ateisti a agnosticci.

Britskí vedci tvrdia, že ak sa veriaci pozerajú na obrázky svätých, subjektívne pociťujú menšiu mieru bolesti ako ľudia, ktorí v Boha neveria. Údajne to vyplýva z výskumu, ktorý vykonali na skupine katolíkov a ateistov.

Obom skupinám ukazovali obrázky Leonardovej Dámy s hranostajom (na snímke wikimedia) a Panny Márie od Sassoferrata. Kým pri Leonardovi boli reakcie na elektrické šoky rovnaké, pri druhom obrázku veriaci pociťovali menšiu bolesť. Vedci z Oxfordskej univerzity popritom sledovali aj mozgovú aktivitu oboch skupín a aj tam zaznamenali isté rozdiely. Výskum však prebiehal na nereprezentatívnej vzorke, preto možno len s ťažkosťami hovoriť o definitívnych výsledkoch. SME, 3.10.2008

Päť rokov duchovnej služby v polícii

Po viacročnej neúnavnej práci bol v uplynulých dňoch odovzdaný ortodoxný kostol vo Veľkých Kapušanoch. Čoskoro sa budú vo vlastnom kostole stretávať aj gréckokatolícki veriaci.

Ortodoxní veriaci vo Veľkých Kapušanoch doteraz slúžili omše v prenajatej kancelárii. Po siedmych rokoch sa teraz mohli nasťahovať do vlastného kostola. Vo vysvätenom kostole sa budú okrem slovanských bohoslužieb slúžiť aj omše v slovenskom a maďarskom jazyku.

Gréckokatolícki veriaci takmer desať rokov pracovali na výstavbe vlastného kostola. Dnes už pracujú na posledných úpravách, aby mohol byť kostol 19. októbra vysvätený.

Gyurkovics Miklós, grécko-katolícky kňaz: „Doteraz sme sa modlili v sobášnej sieni, kde sme slúžili sväté liturgie. Rímskokatolícka cirkev nám 40 rokov dávala k dispozícii svoj kostol.“

Dva kostoly vybudované v modernom štýle boli postavené z domácich a zahraničných darov, no o tom sa ani jeden z duchovných nechcel širšie vyjadriť. STV2, 19:10, 2.10.2008